



GETTY

Aprenentatge nivell màster amb Pere Maruny

ANNA CARRERAS

El periodista, impressor, activista i escriptor Pere Maruny (Manresa, 1974), autor d'una novel·la precedent –la celebrada *No anem sobrats de bona gent* (Brau, 2016)–, publica a Rata *La mort dels altres*, un original viatge iniciàtic que comença amb un comiat. Maruny compta amb un passat a Chiapas, combatent als carrers de Barcelona contra la injustícia o exercint de corresponsal a la franja de Gaza. L'experiència de viatge real l'avalua a l'hora de descriure un

planeta capgirat que només val la pena per les “cuques de llum enmig d'un món irreal”.

La mort dels altres és un dels llibres més ben escrits de les darreres dècades. Maruny estructura la novel·la en tres “idees bàsiques” d'extensió decreixent: *No mataràs, o sí, Estimaràs en va* i *La mort és un simulacre*. Abans d'entrar en matèria –i quina matèria!– trobem una primera nota titulada *Hi ha un temps per córrer*, on el narrador explica al lector (al llarg de la novel·la s'hi dirigirà de tu a tu) que un dia va anar a buscar la mort dels altres i es va descobrir a si mateix. El narrador expe-



LA MORT DELS ALTRES
PERE MARUNY
RATA EDITORIAL
192 PÀG. / 18 €

rimenta la mort de prop quan el seu pare cau fulminat a la casa familiar on viuen, aïllada del poble, “un món avorrit de collons”, on només l'escola i la televisió representaven fines-tes cap a l'exterior. La infantesa del narrador va estar marcada per les pors del seu pare i per una mare absent. L'adolescència gravitava entre la lectura i les palles. Fins que troba el cadàver del seu pare estès al menjador i creix de cop.

Entomar la mort de cara

Amb una motxilla mig plena i pocs pistrincs a la butxaca, el narrador enfila un viatge rumb a l'oest, on “la

mort és més barata”, perquè l'Europa de la cultura i la bonança no fa per ell. Ell no està sol en la seva recerca del significat de la mort: coneix joves amb pintes marcianes, coneix dones que volen afillar-lo, coneix gent anònima que l'acull a les urbs per on passa i coneix la por. Primer, quan se li ofereix la possibilitat de ser camioner, fa una reflexió fonda sobre la mort: “Seria això, la mort? Treballar perseguint per sempre les mateixes llums de ciutats iguals?” Ho intenta, i de seguida entén que ell ha marxat de casa per viatjar i cercar la mort dels altres per entendre la seva pròpia mort, no per transportar-se simplement. En el seu periple, respirant el viatge amb un aprenentatge existencial continu, el narrador –una deliciosa Xahrazad rural, occidental i actual– observa que la mort es pot triar, que de vegades és cronometrada, que ser adult i lliure significa entomar la mort de cara. Quan troba l'home-que-va-anar-a-l'Índia, que li pot explicar el seu propi viatge a la recerca del significat de la mort, aprèn que només es mor morint i que tota la resta és tedi.

Enrolat en un vaixell de càrrega com a ajudant de cuina d'un equip de dones, el narrador es dirigeix, finalment, a Amèrica. Mar endins descobreix, de nits, “la immensitat de l'oceà, de la Terra i de l'Univers contra el cor encogit de la pròpia insignificança”, una idea amb ressons verdaguerians (*lo cor de l'home és una mar / tot l'univers no l'ompliria*) que l'ajuda a prendre consciència de la necessitat d'alliberar-se de l'ego just ara, quan ha trobat tres mares que l'estimen com no ho va saber fer la seva. Convençut que vol conèixer la mort i no que l'hi regalin, sap que la mort és una realitat amb mil cares i que la llibertat només és una trampa del diable. La por només es venç afrontant-la. A partir de mitja novel·la, s'acompanya d'una veu femenina abstracta (la por, la consciència) per descobrir tots els secrets de la mort dels altres. Entremig, com més camina pel món, més creix dins seu l'evidència de la pròpia ignorància. ♦♦

Entre el policíac i l'acció catastrofista

PERE ANTONI PONS

El nucli argumental i de sentit de la novel·la és tan senzill com efectiu: un escriptor en la quarantena, que arrossega molts fracassos, intenta desesperadament salvar les poques coses que valen la pena de la seva vida –l'ordinador, els estalvis, una relació incipient– mentre està acorralat per un enorme incendi literal, que crema la muntanya on viu, i per tota una munió de petits incendis metafòrics, que amenacen de cremar-li les escasses il·lusions i expectatives que li queden. A més, mentre es juga la vida per recuperar les seves pertinences, troba dos cadàvers. Volieu brou? Doncs tassa i mitja.

De sobte pensa en mi, de Jordi Dausà i Mascort (Cassà de la Selva, 1977), es mou per les coordenades de

dos gèneres: el *thriller* policíac, amb un caient estripat i pintoresc, i el d'acció catastrofista. Com a les novel·les policíacques clàssiques, aquí el que ha passat i qui n'és el responsable no importa gaire: només és un pretext per descriure un món i explorar uns personatges. Que l'argument no sigui crucial, però, no treu que la novel·la hi hagués sortit guanyant si hagués anat més de cara a barraca, sense alguns excursos que de vegades són com microcontes i enriqueixen el conjunt, però de vegades tallen el corrent de l'energia narrativa i despisten l'atenció.

Dausà descriu un món rural que no té res d'idil·lic: hi ha urbanitzacions monstruoses, hi ha escorxadors i fàbriques de processament de carn animal, hi ha conflictes entre els oriünds i els forasters, hi ha desavinences entre els veïns, hi ha planters de marihuana per traficar... Les



DE SOBTE PENSA EN MI
JORDI DAUSÀ
MASCORT
LLIBRES DEL DELICTE
234 PÀG. / 17,50 €

ironies sobre les gràcies tel·lúriques i els presumptes encants bucòlics de la naturalesa són una constant. En aquest sentit, un altre trop del policíac és el del crim espantós en un *locus amoenus*, però aquí el crim és en un *locus amoenus* degradat que en realitat mai no ha estat gaire *amoenus*.

Pel que fa al protagonista, Saül Mariscal, és un perdedor de manual. Tenia ambicions literàries, però els llibres que ha publicat a penes han estat llegits i ara ha de sobreviure fent feinetes mal pagades i absurdes: ressenyes desmenjades, la biografia d'una actriu porno de fama efímera... Mariscal té assumit que, com a molt, pot aspirar a aprendre a conviure amb els seus vicis –beu massa–, amb els seus fantasmes –el pare es va suïcidar i ell no sap per què– i amb les seves deficiències –té insomni, pren pastilles, se sent un vellarro.

Tot resulta força familiar a la novel·la, però de seguida salta a la vista que el narrador és peculiar. No és una primera persona a la Raymond Chandler ni una tercera persona omniscient a la manera convencional, sinó que és una veu que gaudeix d'una omnipresència sospitosa, d'una omnisapiència que cada cop es va mostrant menys humana. És un narrador que permet a l'autor presentar les informacions narratives quan i com més li convé, encara que de vegades la seva omnisapiència és tan invasiva, severa i judicativa que gairebé no deixa marge per a la compassió i el misteri. Ara bé: és una troballa sorprenent i està ben explotada. *De sobte pensa en mi* és una proposta que, més enllà d'alguns entrebanes, és maliciosa i a la mar d'entretenguda. Tant narrativament com humana, es pot resumir en la frase següent: “les crisis no se superen, s'acumulen”. ♦♦